

Vilnius
University

Mokytojo profesinis tobulėjimas: ateities kompetencijų perspektyva

Dr. Karolina Levanaitė,
Vilniaus universiteto Filosofijos fakulteto
Ugdymo mokslų institutas

„TALIS: Išgirstas mokytojų balsas. Kas toliau?“, 2026 m. spalio 1 d.

Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga

Vilniaus
universitetas

Beveik visi mokytojai per paskutinius 12 mėn. iki tyrimo dalyvavo profesinio mokymosi veiklose,

***tačiau šių mokymų teigiamą įtaką įvardijo
54 proc. mokytojų.***

TALIS (2024)

Ką žinome apie mokytoją **šiandien**?

TALIS 2024 = labai platus **dabartinės** mokytojo
profesinės realybės pjūvis.

Tačiau kas mūsų laukia (artimiausioje) ateityje?
Kokių kompetencijų reikės mokiniams?
Ir kokių mokytojams?

Kokiu tikslu ugdome besimokantįjį?

Vilniaus
universitetas

Darbo visuomenė
Priešindustrinis pasaulis

Veiklos visuomenė
Industrializacija

Informacijos visuomenė
Pramonė 4.0

Nebe taip svarbu, ką individai žino – daug svarbiau ką
jie sugeba padaryti (Barnett, 2010)

Ateities visuomenė

VUCA pasaulis:

- nepastovus;
- neapibrėžtas;
- kompleksiškas;
- daugiaprasmis

(angl. volatile, uncertain, complex, ambiguous), Bennis ir Nanus (2012)

- Sparčiai keičiasi supratimas apie tai, kokių žinių, kokių kompetencijų reikia kasdieniam gyvenimui ir įsidarbinimui (The World Economic forum, 2020).
- Dėmesio centre atsiduria nenuspėjamumas to, ką besimokantieji turės gebėti daryti ar atlikti ateityje (Markauskaite ir kt., 2022).

Edukacinis tyrimas

„Ateities kompetencijų ir mokytojų agentiško stiprinimas transformuojant mokytojų profesinio tobulėjimo ekosistemą“

Nr. P-EDU-23-16

**Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga**

**Vilniaus
universitetas**

Edukacinis tyrimas Nr. [P-EDU-23-16] yra bendrai finansuojamas Europos Sąjungos (projektas „Edukacinių tyrimų proveržis“ Nr. 10-044-P-0001) pagal 2025 m. balandžio 1 d. sutartį su Lietuvos mokslo taryba (LMT) ir 2025 m. balandžio 15 d. jungtinės veiklos sutartį su Vilniaus universitetu.

Edukacinio tyrimo Nr. P-EDU-23-16 projekto komanda:

doc. dr. Asta Meškauskienė (Vilniaus universitetas)
doc. dr. Tatjana Bulajeva (Vilniaus universitetas)
prof. dr. Remigijus Bubnys (VU Šiaulių akademija)
doc. dr. Daiva Lepaitė (Vilniaus universitetas)
jaun. mokslo darb. Agnė Girkontaitė (Vilniaus universitetas)

asist. dr. Karolina Levanaitė (Vilniaus universitetas)
prof. dr. Christopher Bezzina (Maltos universitetas)
prof. dr. Dolors Cañabate Ortiz (Žironos universitetas)
jaun. mokslo darb. Odeta Šapelytė (VU Šiaulių akademija)

Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga

Vilniaus
universitetas

Edukacinis tyrimas Nr. [P-EDU-23-16] yra bendrai finansuojamas Europos Sąjungos (projektas „Edukacinių tyrimų proveržis“ Nr. 10-044-P-0001) pagal 2025 m. balandžio 1 d. sutartį su Lietuvos mokslo taryba (LMT) ir 2025 m. balandžio 15 d. jungtinės veiklos sutartį su Vilniaus universitetu.

Tyrimo tikslas

**ištirti, kaip Lietuvoje turėtų transformuotis MPT,
atsižvelgiant į sparčius technologinius bei
visuomenės pokyčius ir siekiant ugdyti į ateitį
orientuotas mokytojų kompetencijas.**

Teminė kokybinių duomenų analizė

Antrasis tyrimo etapas, tarpiniai rezultatai

**Trys fokus grupės
su mokytojais**

N = 27

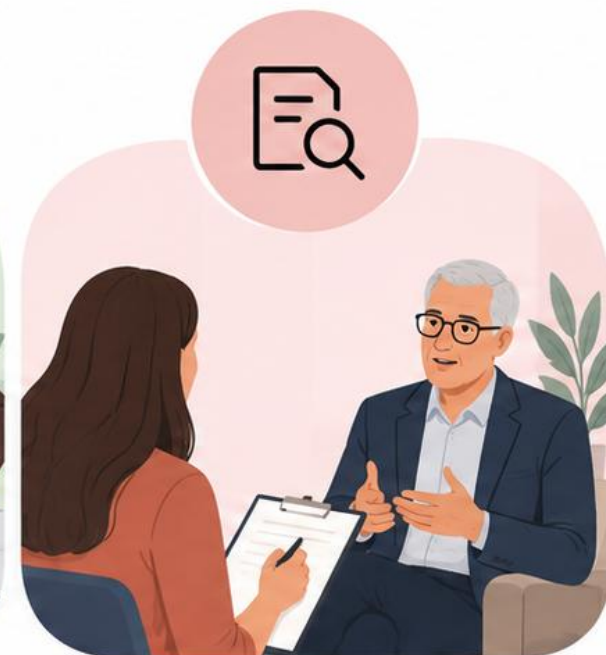
**Dirbtuvės
su mokytojais**

N = 31

**Fokus grupė
su mokyklų vadovais**

N = 16

**Interviu
su ekspertais**

N = 14

Apie ką iš tiesų kalbame, kai kalbame apie mokytojų
profesinį tobulėjimą (MPT) Lietuvoje?

Kaip MPT turi keistis, kad atlieptų mokytojo ateities
kompetencijas?

Kokių kompetencijų mokytojams reikės ateityje?

Ką mano patys mokytojai?

Mokytojams ypač svarbu:

- dalykinis profesinis tobulėjimas;
- dalyvavimas atnaujinant ugdymo turinį;
- mentorystė ir profesinė pagalba;
- bendradarbiavimas ir dalijimasis patirtimi tarp kolegų;
- administracijos pasitikėjimas mokytoju ir mokytojo pasirinkimo laisvė.

***Mokytojas – ateities mokyklos kūrėjas,
orientuotas į ateities piliečių ugdymą.***

Ko tikisi patys mokytojai?

1

Mokytojai turi galėti patys planuoti savo profesinį tobulėjimą.

2

Neslopinti mokytojų iniciatyvos ir savarankiškumo.

3

Skatinti mokytojų pasitikėjimą savimi, drąsą eksperimentuoti, keistis ir improvizuoti.

Mokytojai savo profesinį tobulėjimą sieja su...

***...kryptingumu,
bendradarbiavimu,
mentoryste,
pasirinkimo laisve,
mokytojo iniciatyva,
ateities kompetencijų ugdymu.***

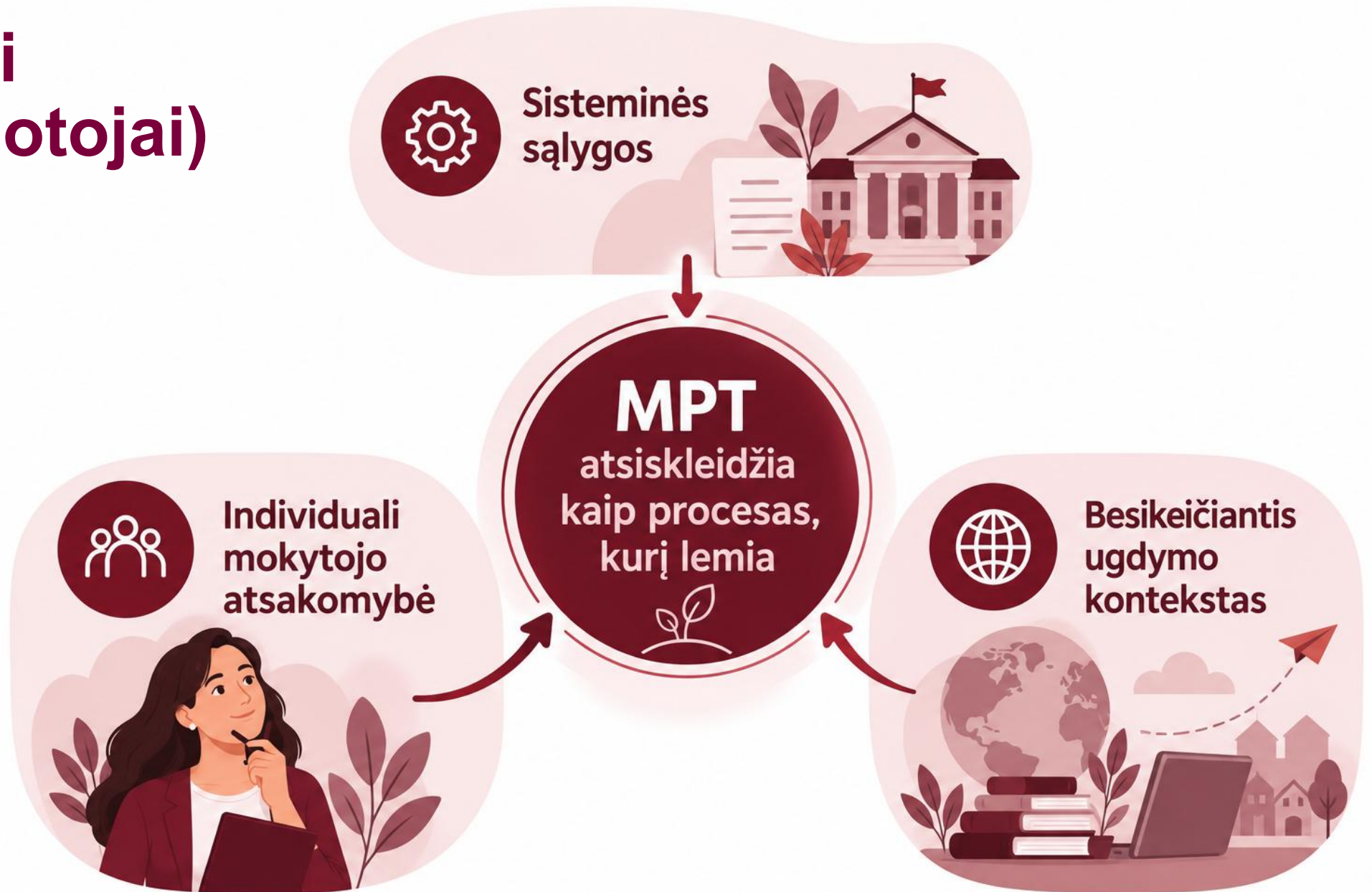
Ekspertai (strateguotojai)

Akcentuoja mokyklos bendruomenės, administracijos ir profesinių sąjungų reikšmę, kartu išryškina praktinio, prasmingo ir nuo mokytojo poreikių neatsieto mokymosi poreikį.

1. Mokytojo autonomijos, bet tuo pačiu ir atsakomybės už savo profesinį tobulėjimą, poreikis.
2. Mokytojai turi ne tik norėti tobulėti, bet ir gebėti atpažinti savo poreikius ir rinktis prasmingas mokymosi galimybes.
3. Didžiausi mokytojo profesinės veiklos iššūkiai: nestabilumas, dideli krūviai, perdegimas, motyvacijos stoka.

Ekspertai (strateguotojai)

MPT – tai ne tik mokymai, bet mokytojo profesinio augimo procesas, kuriam reikalinga asmeninė atsakomybė, palaikanti profesinė aplinka ir prasmingos mokymosi galimybės.

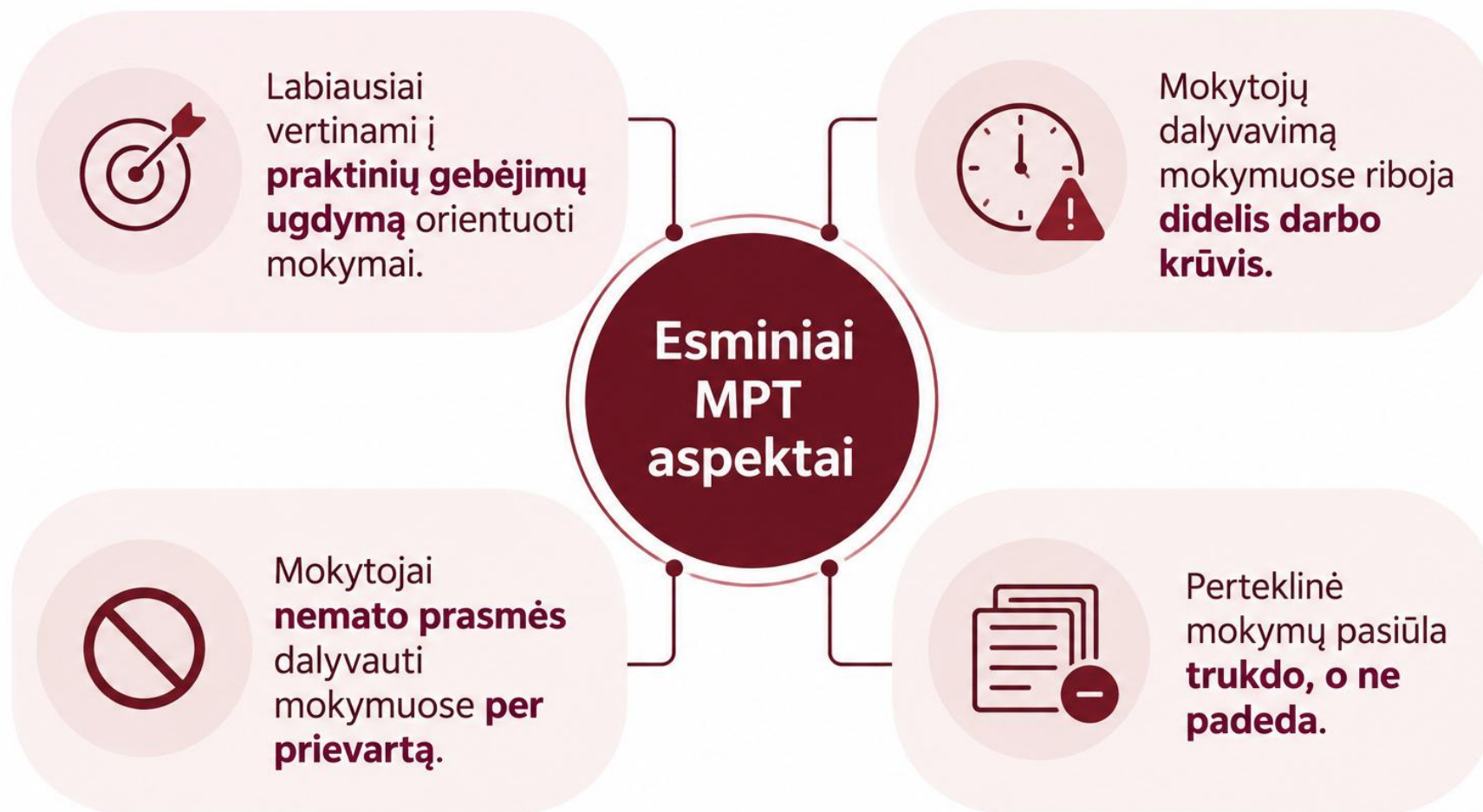
Ekspertai (įgyvendintojai)

Trūksta sisteminio požiūrio ir sąsajų tarp nacionalinio lygmens ir to, kaip MPT įgyvendinimą dalinasi skirtingos institucijos.

MPT raiška Lietuvoje:

- nėra aiškiai veikiančios MPT sistemos;
- trūksta tinkamos stebėsenos ir vertinimo;
- teisinė bazė dalyvavimą MPT iš dalies paverčia prievole;
- MPT samprata yra kur kas platesnė už kvalifikacijos tobulinimą.

Ekspertai (įgyvendintojai)

***Būtina pereiti nuo fragmentiško ir formalaus
požiūrio į MPT prie labiau prasmės bei mokytojų
poreikiais grįsto ir ateities švietimo poreikius
atliepiančio profesinio tobulėjimo.***

Mokyklų vadovai

- 1) aiški profesinio tobulėjimo kryptis, poreikių identifikavimas ir planavimas;
- 2) kryptingas profesinio augimo valdymas, kokybės ir veiksmingumo kriterijai;
- 3) palaikomos profesinio mokymosi bendruomenės, mentorystė ir profesinė pagalba;
- 4) tinkama išorinė mokymosi aplinka bei organizacinės sąlygos profesiniam mokymuisi;
- 5) profesinis agentiškumas ir savarankiškas tobulėjimas (vidinė motyvacija, refleksija ir mokymasis visą gyvenimą, profesinių nuostatų ir atsakomybės kaita ir pan.).

***MPT turētu būti kryptingai valdoma sistema,
kurioje strateginės kryptys susiejamos su
profesinio mokymosi organizavimu ir mokytojų
savarankišku tobulėjimu.***

Keturios MPT realybės

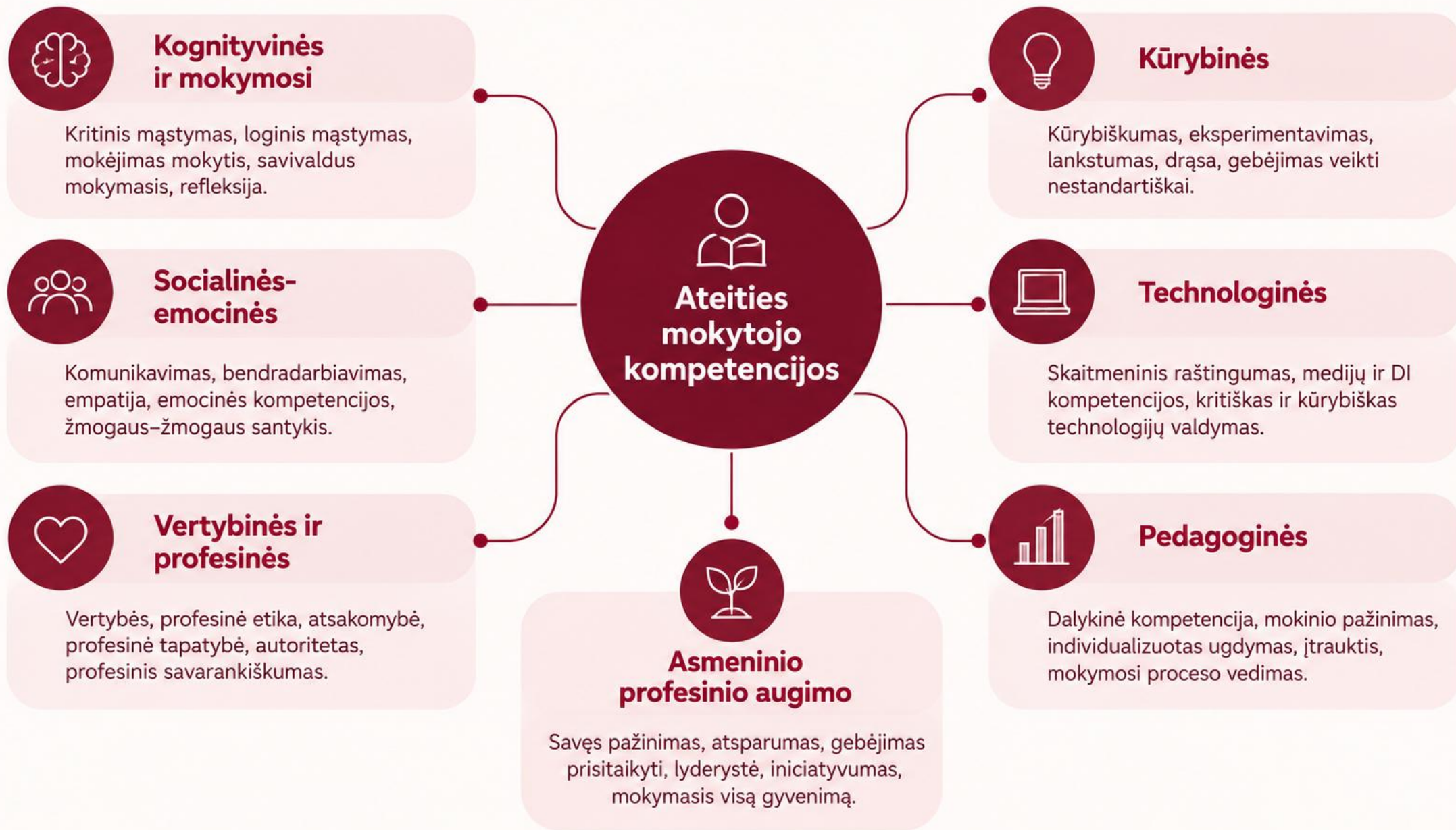
Keturių MPT realybės

Ateities perspektyva

Kintantis technologijų-žmogaus santykis
Bendruomenės ir žmogiškojo santykio svarba
Plati mokytojo kompetencijų vizija

Kas iš to? Kas toliau?

Nuo „reikia tobulintis“ → prie „ko man iš tikrųjų reikia?“

- Atpažinti savo profesinio tobulėjimo poreikį;
- Rinktis tai, kas prasminga konkrečiai profesinei veiklai.

Kas iš to? Kas toliau?

Nuo mokymų → prie profesinio mokymosi:

- Dalintis patirtimi, mokytis iš kolegų;
- Kurti profesinio mokymosi bendruomenes;
- MPT orientuoti į praktiką, o ne teorinius mokymus.

Kas iš to? Kas toliau?

Nuo dalyvio → prie profesinio
augimo veikėjo:

- Inicijuoti, rinktis patiems, eksperimentuoti, klysti ir mokytis iš klaidų;
- Prisiimti mokytojo kaip ateities mokyklos kūrėjo vaidmenį.

Kas iš to? Kas toliau?

Nuo „ateities kompetencijų“ →
prie šiandien kuriamos mokyklos:

- Komunikavimas ir bendradarbiavimas;
- Vertybinės kompetencijos;
- Žmogiškų ryšių kūrimas.

MPT transformacija prasideda ne nuo naujų mokymų
pasiūlos, o nuo atsakymo į klausimą –
kokio mokytojo reikia ateities mokyklai ir
kokias sąlygas turime sudaryti jo profesiniam augimui?

Ačiū!

Susisiekiye:
karolina.levanaite@fsf.vu.lt

**Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga**

**Vilniaus
universitetas**

Edukacinis tyrimas Nr. [P-EDU-23-16] yra bendrai finansuojamas Europos Sąjungos (projektas „Edukacinių tyrimų proveržis“ Nr. 10-044-P-0001) pagal 2025 m. balandžio 1 d. sutartį su Lietuvos mokslo taryba (LMT) ir 2025 m. balandžio 15 d. jungtinės veiklos sutartį su Vilniaus universitetu.